

Titel: Tredie Underafdeling.

Citation: "Tredie Underafdeling.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e36982/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

naturligt, at Retten, naar det i Mødet viser sig, at et saadant Forhold er udvist fra Paagældendes Side, strax anveender lignende Midler som med Vidner. Dog er det naturligt, at Parten maa have det i § 234 2det Stykke omtalte Valg, da han ofte vil staa sig bedre ved at søge andre Mænd udmeldte end ved at fortsætte Striden med de medvillige Ejendomsmænd, muligens udfolde en Besværing til højere Ret o. dsl.

De i §§ 235—237 indeholdte Regler behøve neppe nogen yderligere Motivering.

§ 238 udtales først det vigtige Princip, at Retten ikke er bunden ved Syns- eller Ejendomsforrettningens Resultat. Retten kan altsaa tilføje Syns- eller Ejendomsforrettningen, naar den ikke finder sig overbevist ved den, hvad enten Lilliden til den er truffet paa den ene eller den anden Maade. Deraf følger, som ogsaa bemærket, at der kan føres Medbevis mod Syn og Ejendomsforrettning, ligesom det, naar flere Syns- eller Ejendomsforrettninger staa mod hverandre — da disse efter Lovforslaget ei staa i noget Instansforhold til hverandre som Over- og Underret — staa Retten frit for at afgjøre, om den vil sætte mere Værd til den ene end til den anden. Af dette Lovforslagets Bevis-system er det en naturlig Følge, at Syn og Ejendomsforrettninger altid ligesom Vidners Udsagn maa forelægges Retten til Bedømmelse og altsaa finde Sted forinden Paadømmelsen. Det Regelværket vil være, at Syns- og Ejendomsforrettninger forelægges Retten under Bevisforhandlingen i Forbindelse med de øvrige Beviser i Sagen, men det kan naturligvis ogsaa efter det nye System forekomme, at en saadan Forretning finder Sted før end Sags Anlæg. Udsætses § 239 i Forbindelse med hjettes Afsnit Kap. I giver de nærmere Regler om, paa hvilket Sted og hvorledes i saa Fald Forretningen skal ske.

Tredie Underafdeling.

Om Bevis ved Dokumenter.

§§ 240—243 handles om Produktionen af Dokumenter. Der kan i denne Retning tænkes tre Tilfælde: enten har Parten selv Dokumentet, hvorefter der er Tale, eller ogsaa har Modparten det, eller det er under Trediemands Raadighed. Om det første Tilfælde, hvor Dokumentet er i Partens Besiddelse eller dog ved hans private Foranstaltninger kan staves tilstede, handler § 240. I Reglen bør Dokumentet, efter paa sædvanlig Maade forud at være meddelt Modparten, forelægges Retten samtidig med Sagsfremstillingen i det til den mundtlige Forhandlings Begyndelse bestemte Møde. Medens der først strides til andre Beviser, naar dette ifølge Procedurens Indhold og Gang viser sig at være nødvendigt, bliver altsaa Dokumentbeviset, forsaavidt Dokumentet staa til Partens Raadighed at forbinde med selve Procesforretningerne (i de tykke Systemer kaldes dette, at Dokumentbeviset altid skal anticiperes). Fra denne Regel, som findes i alle nyere paa Mundtlighedsprincippet byggede Love, maa imidlertid undtagelse i Henhold til Grundsatningerne i § 168 kunne indrømmes, naar Parten ikke har været istand til at producere Dokumentet saa tidligt, f. Ex. fordi det dengang endnu ikke var kommet i hans Hænder. I saa Fald maa det kunne fremlægges senere, samtidig med at det paabejædes, og efter saavidt muligt forud at have været meddelt Modparten i Henhold til § 168.

Angaaende det andet Tilfælde, nemlig at Dokumentet er i Modpartens Besiddelse eller under hans Raadighed, handler § 241. Udfæstet gaar i Overensstemmelse med den gjældende Ret, sft. Rellermanns Procesmaade, S. 621 ff. (2den Udgave), ud fra, at der paahviler Modparten en fuldstændig Forpligtelse til at fremkomme med Dokumenterne, den saakaldte Editionsforpligtelse, saaledes at han, forsaavidt Dokumentet indeholder Regler, som vedkommer Sagen, ikke kan fritages for Editionen, fordi Dokumentets Fremkomst lunde skade ham i Henseende til Processens Udfald, og at der i

denne Hensende ikke gjøres nogen Forskjel, eftersom Vedkommende er Sagsøger eller Sagsøgt. Derimod bør der, saavidt muligt, drages Omhu for, at de Dele af Dokumentets Indhold, som ikke vedkomme Sagen, unddrages Offentliggjorelse, f. Ex. ved at Dokumentet kan fremlægges i Extraktstoffet eller detslige, ligesom ogsaa Vedkommende bør kunne slippe med at fremlægge Kopi, hvor Djemebet ikke kræver Originalens Produktion. Kwangsmidlet overfor Modparten, som nægter at efterkomme Editionens pligten eller har sat sig selv ud af Stand til at opfylde den, er, at Retten kan gaa frem efter § 97. Men for at dette kan ske, maa det billigtvis forlanges, at den prøvederende Part allerede til sin Opfordring har knyttet en Opgivelse af de Sakke, som ved Dokumentet skulde bevises; en senere Opgivelse, efterat det har vist sig, at Dokumentet ikke vil blive fremlagt, kan ikke formee i Betragtning. Opfordringen bør i Reglen fremsættes i det i § 180 omtalte Møde, for at Dokumentet kan fremlægges under Bevisforhandlingen i Forbindelse med de andre Beviser i Sagen (efter naturligtvis forud at have været meddelt Modparten i Genhold til den almindelige Regel i § 168).

Om det tredje Tilfælde, nemlig at Dokumentet er i Trediemands Besiddelse eller paa anden Maade hans Magt undergivet, handles der i § 242. Med Hensyn til Trediemands Editionens pligt er ligesom den gjældende Ret bibeholdt. Han er altsaa ikke blot pligtig at fremsætte Dokumentet, hvor Partien er Meddejer af det eller ifølge det materielle Rettsforhold befojet til i sin Interesse at benytte det til Bevis (jfr. Nellesmanns Procesmaade S. 619—21), men ogsaa eller bør han komme den Processørende til Hjælp med den Oplysning, Dokumentet kan give (jfr. Nellesmanns Procesmaade S. 625). Dog er Editionens pligten i dette sidste Tilfælde, ligesom Vidnepligten, begrænset, idet Trediemand ikke er forpligtet til Editionen, hvor Saadant vil skade ham selv, under hvilket Udtryk i Analogi med § 208 maa indbefattes saavel pekuniært eller andet i Klasse dermed staaende Tab som Vessjæmmelse og Straf. Dgaa synes det billigt, at Trediemand

bør fritages, naar Editionen enten vilde paaføre ham Udgift eller betydelig Ulejlighed, f. Ex. hvis han skulde anstille en tidspildende Underøgelse af en Mængde gamle Papirer eller detslige. Udgifthsenspynet vil naturligvis ofte kunne fjernes derved, at den Opfordrende eller den saakaldte Provokant tilbyder at betale de Foranstaltninger, som maatte være fornødne. I § 243 omtales Maaden, hvorpaa Trediemand, naar han er uwillig til Editionen, skal tvinges. For at opnaa den størst mulige Simplicitet har Udskallet heri fjernet sig en Del fra den gjældende Ret, ifølge hvilken der maa anlægges selvstændig Retssag mod Paagjældende, og søgt efter fremmede Loves Eksempel at opstille en fremgangsmaade, som har Elgthed med den, der benyttes til Vidnepligtens Frembringelse. Partien skal i det i § 180 omhandlede Møde fremsætte sin Begjæring, jfr. § 243 1ste Stykke, og Retten kan da efter Omstændighedernes ved sin Kjenndelse paalægge Trediemand at fremsætte med Dokumentet, jfr. § 243 2det Stykke, hvorved bemærkes, at det almindelige Princip, som er gjort gjældende i §§ 205 og 225, anvendes ogsaa her, saaledes at Retten er kompetent til at paalægge Personer, der bo udenfor Retskredsen, at fremlægge Dokumenter. Forjaeridt man herimod maatte indvende, at Trediemand saaledes dommes uheri og af en Ret, som ikke behøver at være hans Børnething, bliver hertil at svare, at dette ikke finder Sted paa anden Maade eller i større Omfang end med Vidner. Thi ved Paalægget er Sædet afsjort, angaaende hvorvidt Trediemand gyldig kan vægre sig. Under Bevisforhandlingen kan han, ligesom Vidnet, fremsætte med sine Indsigelser, og disse blive da at prøve og paafende efter de om Vidner givne Regler i §§ 215 og 216, ligesom de paa samme Maade ere Gjenstand for Besværing til højere Ret. Hvis Trediemand ingen Indvendinger vil gjøre, behøver han ikke at ulesige sig med Møde, thi han kan til Rettens Formand oversende Dokumentet; men i modsat Tilfælde maa han, ligesom Vidnet, møde eller lade møde for at udprocedere sine Indsigelser. Det er en Selvsølge, at Provokanten maa føre Beviset, der-

sem Trediemand nægter at have det emspurgte Dokument. I denne Anledning kommer man i flere fremmede Love Provokanten til Hjælp derved, at han kan forlange af Trediemand en saakaldet Editionsæd (Ed paa, at han ikke har Dokumentet). Men hos os, hvor en saadan Ed hidtil har været ukendt, skønt vi have haft en legal Bevissteori, vil der selvfølgelig aldeles ingen Grund være til at indføre den i det Næblik, der gaæes over til en fri Bevissteori, og overfører den almindelige Regel i § 257.

I §§ 244—247 omhandles Dokumentets Beviskraft. Der gives altsaa Regler for, hvad Dokumentet efter sit Indhold beviser, dets Egtthed forudsat. De givne Bestemmelser støtte sig i det Hele til den gjældende Ret, der atter er i fuldstændig Overensstemmelse med Sagens Natur. Det er nødvendigt at tillægge visse Arter af offentlige Dokumenter en lovbestemt Beviskraft, f. Ex. Retsakter, Døbe- og Bodelattester m. v., men herom kan der ikke gives nogen almindelig Regel, da der er saa mange forskellige Arter af offentlige Dokumenter, og den hele store Detail herom lader sig ikke optage i denne Lov. Da der imidlertid ikke vides at være Noget at udsætte paa den hidtil gjældende Ret i dette Stykke, har Lovforslaget henvist til den. Med Hensyn til Privatdokumentets Beviskraft henvises ligeledes til den gjældende Ret. I §§ 248—253 omhandles Beviset for Dokumentets Egtthed. Overensstemmende med den gjældende Ret tillægges der indenlandske offentlige Dokumenter en lovbestemt Egtthedsformodning, og udenlandske offentlige Dokumenter, der ere paa behørig Maade legaliserede, sættes ganske i Klasse hermed (§ 248). Ere de ikke legaliserede, faaar det til Metten, at tillægge dem Egtthedsformodning, naar den findes dette rimeligt, f. Ex. paa Grund af Dokumentets normale og umistænkelige Udseende eller detslige. Derimod maa et Privatdokumentets Egtthed i Reglen bevises (§ 249). Denne Sætning er vistnok i sig uenstiftelig, imidlertid kan der indrømmes nogle Undtagelser fra den, saaledes § 250, der i det Væsentlige stemmer med den herskende Retsanskuelse, jfr. Nellesmanns Procesmaade S.

569—70, fremdeles § 251, der ligeledes vistnok kan udtaler, hvad der allerede gjælder, jfr. Nellesmanns Procesmaade S. 575. I nogle fremmede Love bestemmes det, at Privatdokumenter, naar de ere visse Aar gamle, have en vis bestemt Egtthedsformodning, men det synes ikke rigtig at opstille Regler med saadan bestemt kvantitativ Begrænsning. Lovforslaget synes at maatte være, at Dokumentet er saa gammelt, at intet mulevende Menneske kan vidne om dets Oprettelse, saa at altsaa Beviset for dets Egtthed ikke kan føres ved Vidner, og Parternes Ed selvfølgelig ikke heller kan anvendes. Efter de i §§ 250 og 251 angivne Undtagelser vender Udskæftet tilbage til sin Hovedregel, nemlig at Privatdokumentets Egtthed ikke kan formodes, men skal bevises. Producenten af Dokumentet kan for det Første, om han vil, føre dette Bevis paa sædvanlig Maade (direkte eller indirekte), og han er herved ikke udelukket fra at nyde godt af Bestemmelserne om Partis Ed i § 257. Men dernæst er der i § 253 for Producenten af et Privatdokument bevaret den særegne Fordel, som hjemles i D. L. 5—1—6., nemlig at han uden videre Bevisførelse kan forlange, at den angivne Udskæft skal fralægge sig Underkriften med Ed. Naar Lovforslaget overhovedet bibeholder Benægtelseseden, naaget den ganske vist egentlig ikke passer med en fri Bevisbedømmelse, synes der netop paa dette Punkt at være mest Grund til at benytte den. Der er Trang til en vis særegen Beskyttelse for Privatdokumentet, der bærer saa mange vigtige Retsforhold og repræsenterer saa umaadelige Værdier (man tænke blot paa Brevet). Ophævelse af enhver særegen med den skriftlige Form forbunden Bevisfordel vil derfor efter Kommissionens Anskuelse være forbunden med de allerførste Betænkeligheder og muligens kunne have de allerbetænkeligste Følger for den almindelige Kredit. Man har derfor ikke noget at røre ved den tilvante Retsanskuelse herom, skønt det naturligvis neppe vilde være forbunden med saa store Færet, som de fleste antage, at opføre 5—1—6., naar en fri Bevissteori indføres og naar en Regel, som den i § 257 indeholder, gjælder. I Forbindelse med det Anførte fremhæves

den i § 249 sidste Punktum givne Regel, hvorefter det, naar der ikke skjønes at være særlig Grund til at antage en forfalskning, i Reglen er tilstrækkeligt Bevis for Dokumentets Ægthed, at Understriftens Ægthed godtgjøres. Et dette Sted, vil altsaa den blotte Mulighed af, at der efter Dokumentets Udstedelse er foregaaet en Forandring i dets Indhold, i og for sig ikke kunne komme i Betragtning.

I § 254 er der foresat et Straffeanstaaende for Benægtelse imod bedre Vidende af et Dokumentets Ægthed. Hermed er selvfølgelig ikke ubetænket, at uansvarlig Benægtelse i Rettergang kan og bør straffes ifølge Straffelovens almindelige Regler. Men i Betragtning af de Ulemper og den Fare, som for et Dokumentis Behandling kunne flyde af temerære Benægtelser af dets Ægthed, synes her at være Grund til særligt at udpege dette Forhold som ubetinget egnet til Straf.

Fjerde Underafdeling.

Om Paris' Ed.

Det er allerede tidligere bemærket, at Udfaset ikke optager den for civile Sagens Beklemmende i den engelsk-amerikanske Ret nu indførte Sætning, at Parterne under Ed kunne afhøres som Vidner i deres egen Sag. I saa Fald vilde selvfølgelig Paris' Ed ikke længere kunne eksistere som et særskilt processuelt Institut. Parternes egen edelige Forklaring vilde gaa ind mellem de øvrige Momenter i Bevisførelsen, paa hvilke Dommeren støtter sin frie Overbevisning om Sagens Sammenhæng. Da imidlertid Lovforslaget ikke er gaaet saa vidt, men kun tillader Parternes Afhørelse uden Ed (omtrent som efter den gjældende Ret i private Politisager), har Proceskommissionen ved Siden af det ordinære Bevis troet at maatte foreslaa Beholdelsen af Paris' Ed som et subsidært Dplykningsmiddel. Vistnok vil den frie Bevisbedømmelse medføre, at det sjældnere end nu vil blive nødvendigt at ty dertil, men Paris' Ed vil dog bestandig staa som

en Udvej, hvor ingen anden findes, der ikke godt kan undværes, ihvormange Betænkeligheder der end kan opstilles imod den. Trods den Hivstelse til Remed, som kan ligge i at tvinge Parterne til at gjøre Ed i egen Sag, er det vistnok umuligt aldeles at opgive dette Institut uden dermed at udsætte Retlighedernes Sikkerhed for betydelig Fare. Under alle Omstændigheder er det klart, at Indvendinger fra dette Synspunkt i langt højere Grad lade sig vende mod det engelsk-amerikanske System end mod vor uugjældende Ret, som i det Hele gjør en maadholden Brug af Paris' Ed. Lovforslaget har derfor bibeholdt dette Institut omtrent i samme Omfang som hidtil, dog med de Væmpelser i Henseende til Afgangen og Betingelserne, som naturligvis hænge sammen med Rettens friere Stilling overfor Beviset.

Den snart mere snart mindre udviklede Brug af Paris' Ed, som i mange fremmebe Love (tysk og fransk Ret, jfr. Retstidende til det tyfste Udkast S. 275 ff.), er beskrevet under Navnet Eddeklamation (Afskydelse og Tilbagekydelse af Eden), og hvorved det hele Bevisforhørsaal kan afgjøres uden af Bevisførelse, naar en af Parterne vil det, har hidtil været ubeskrevet hos os. Udfaset har derfor ikke optaget dette Institut, hvortil der under det friere Bevisystem og den hurtigere Rettergang vil være endnu mindre Trang end hidtil, saameget mere som alvorlige Indvendinger i den senere Tid ere rejste imod Eddeklamationen paa de Steder, hvor den er kjendt som en gammel Institution (jfr. Bar, Recht und Beweis S. 125—160). Egejom man andetsteds har ment, at Eddeklamationen kun burde bibeholdes i Form af Afgang for Parterne til ved Overenskomst at vedtage Bevisforhørsaalets Afgjørelse ved deres Ed, saaledes har Lovforslaget indskrænket sig til at optage Bestemmelser om Anvendelse af Paris' Ed efter fælles Aftale, hvilket noje stemmer med den gjældende Ret's Grundtanke (§ 256). Det er fremhævet, at saadan Vedtagelse blot kan finde Sted med Hensyn til Fakta, ikke med Hensyn til Sagen i det Hele.

Affet fra Vedtagelse af Ed kjender